

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 565/2023-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **LS Group International, s. r. o.,** **Skrátený názov „LSGI, s. r. o.“** a aj **„LSG International, s. r. o.“**, Veľké Rovné 1451, IČO 36 557 358, zastúpenej advokátkou JUDr. Luciou Borákovou, Jozefa Vuruma 144, Žilina, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 67/2023-292 z 25. mája 2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 25 C 26/2021-147 z 15. decembra 2021 v spojení s opravným uznesením z 21. februára 2022 a v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 67/2023-292 z 25. mája 2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 C 26/2021-147 z 15. decembra 2021 v spojení s opravným uznesením z 21. februára 2022 a v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“). Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia a vrátil vec na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou súdneho konania v postavení žalovanej v právnej veci žalobcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „žalobca“), na okresnom súde pod sp. zn. 25 C 26/2021 o určenie, že sťažovateľka nie je vlastníkom spevnenej plochy.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 26/2021 z 15. decembra 2021 v konaní o určenie, že sťažovateľka v postavení žalovanej nie je vlastníkom spevnenej plochy, rozhodol o žalobe žalobcu tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel.

4. Sťažovateľka podala 7. marca 2022 prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania a súčasne so žiadosťou spojila aj zmeškaný úkon, ktorým bolo odvolanie proti označenému rozsudku okresného súdu.

5. Okresný súd uznesením č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023 žiadosti sťažovateľky o odpustenie zmeškania lehoty nevyhovel. Proti uvedenému uzneseniu riadny opravný prostriedok odvolanie prípustné nebolo, a teda nebolo možné jeho správnosť ďalej preskúmať. Bezprostredne po vydaní uznesenia okresného súdu, ktorým súd prvej inštancie žiadosti sťažovateľky o odpustenie lehoty nevyhovel, krajský súd uznesením č. k. 9 Co 67/2023-292 z 25. mája 2023 odmietol odvolanie sťažovateľky ako oneskorene podané.

6. Vydaníu uznesenia krajského súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľky ako odvolanie podané oneskorene, predchádzalo konanie súdu prvej inštancie, v ktorom na návrh žalobcu súd rozhodoval o určení, že sťažovateľka nie je vlastníkom ciest a spevnených plôch nachádzajúcich sa [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka až do rozhodnutia okresného súdu vo veci samej, t. j. až do vydania rozsudku č. k. 25 C 26/2021-147 z 15. decembra 2021, nemala žiadnu vedomosť o takto prebiehajúcim konaní, v tomto nepredložila žiadne tvrdenia, neprodukovala žiadne dôkazy a ani nepredkladala žiadne návrhy na ich vykonanie.

7. O skutočnosti, že žalobcom bola podaná žaloba na okresnom súde, sa sťažovateľka dozvedela až po právoplatnom skončení konania vo veci samej a až z iného konania tých istých účastníkov (kde bol rozsudok vo veci doručený ako príloha vyjadrenia protistrany). Následne tak sťažovateľka bezodkladne požiadala o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania a tejto žiadosti nebolo vyhovené.

8. Pre ozrejmienie skutkového stavu sťažovateľka uvádza, že spolu so žalobcom boli v roku 2020 až 2021 účastníkmi stavebného konania vedeného na príslušnom stavebnom úrade, ktorým je obec Veľké Rovné, pod sp. zn. 417-3/2020-Sv.

9. Predmetom stavebného konania bolo vydanie stavebného povolenia na žiadosť stavebníkov [REDAKOVANÉ] s manželkou na stavbu, ktorá sa mala realizovať na pozemkoch, na ktorých sa nachádzali cesty a spevnené plochy, ktoré boli predmetom konania vo veci samej. V rámci takto prebiehajúceho stavebného konania obaja účastníci namietali, že títo sú vlastníkami ciest a spevnených plôch (parkovisko), ktoré sú postavené na pozemku [REDAKOVANÉ].

10. Sťažovateľka je spoločnosťou s ručením obmedzeným, ktorá ešte pod pôvodným názvom, a to ako IDEAL-KOM, s. r. o., kúpnu zmluvou z 25. augusta 2016 nadobudla do svojho vlastníctva od predávajúceho vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, stavbám, a to cestám a spevneným plochám (parkovisko), ktoré sú postavené na pozemku [REDAKOVANÉ].

11. Sťažovateľka ešte v stavebnom konaní na podklade kúpnej zmluvy namietala, že nadobudla vlastnícke právo k cestám a spevneným plochám, pričom tieto kúpila od pôvodného vlastníka, ktorý ich nadobudol príklepom v dobrovoľnej dražbe.

12. Stavebný úrad obec Veľké Rovné z dôvodu spornosti vlastníctva (keď žalobca aj sťažovateľka zhodne tvrdili, že títo sú vlastníkami ciest a spevnených plôch) konanie o vydanie stavebného povolenia prerušila a v súlade so zákonom odkázala oboch účastníkov na vecne a miestne príslušný súd.

13. Sťažovateľka preto podala ešte v júni 2021 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhala určenia vlastníckeho práva k dotknutým cestám a spevneným plochám. Táto skutočnosť bola žalobcovi známa a konanie na návrh sťažovateľky je vedené pod sp. zn. 25 C 46/2021. Toto súdne konanie nie je do dnešného dňa právoplatne skončené a vo veci nebolo súdom prvej inštancie do dnešného dňa rozhodnuté, ale v tomto konaní obaja účastníci boli a sú procesne aktívni.

14. Nezávisle od podanej žaloby o skutkovo tých istých skutočnostiach žalobca v roku 2021 podal ako prvý na okresnom súde proti sťažovateľke žalobu, ktorou sa domáhal určenia, že sťažovateľka nie je vlastníkom ciest a spevnených plôch. Uvedené konanie bolo vedené pod sp. zn. 25 C 26/2021 a o žalobe bolo právoplatne rozhodnuté. V tomto konaní podľa tvrdenia sťažovateľky nemohla a ani nemala možnosť plne realizovať svoje práva.

15. Na okresnom súde tak prebiehali súbežne dve konania tých istých účastníkov o tých istých skutkových okolnostiach, v ktorých sa títo domáhali rozhodnutia o tej istej právnej otázke, avšak odlišne.

16. Žalobca ani raz neuviedol, že zhodné konanie už v obdobnej veci prebieha a rovnako túto skutočnosť neuviedol ani sám konajúci súd, hoci obe veci boli pridelené tomu istému zákonnému súdu a sudcovi.

17. Sťažovateľka sa tak prvýkrát o prebiehajúcom súdnom konaní vedenom na podklade žaloby žalobcu pod sp. zn. 25 C 26/2021 dozvedela až z vyjadrenia žalobcu práve v inom, druhom konaní, kde ako príloha vyjadrenia bol sťažovateľke doručený už právoplatný rozsudok okresného súdu (proti ktorému podala následne žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty a súčasne aj odvolanie). Do tejto doby nebola uvedená skutočnosť sťažovateľke známa.

18. V konaní, ktoré začalo na podklade žaloby podanej sťažovateľkou (sp. zn. 25 C 46/2021) a ktoré nie je ukončené, bola sťažovateľka zastúpená právnym zástupcom, avšak tento bol splnomocnený na zastupovanie len v tomto konaní, a teda nebolo mu možné doručovať písomnosti v právnej veci žalobcu vedenej pod sp. zn. 25 C 26/2021.

19. O žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania rozhodoval sudca okresného súdu, teda rovnaký zákonný sudca ako ten, ktorý konal vo veci samej, a súčasne ako ten, ktorý naďalej koná o tej istej skutkovej veci, ktorá nie je ukončená. Toto konanie začalo na základe návrhu sťažovateľky. Okresný súd uznesením č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023 návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty zamietol. Zamietnutie návrhu súd odôvodnil vykonaným dokazovaním vo vzťahu k Národnej agentúre pre sieťové a elektronické služby, ktorá poskytla súdu informáciu, že táto neeviduje obmedzený prístup do elektronickej schránky. Súd tak zmeškanie lehoty a dôvody uvedené sťažovateľkou vyhodnotil ako nie ospravedliteľné.

20. Bezprostredne po zamietnutí žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku č. k. 25 C 26/2021 tak, že toto uznesením č. k. 9 Co 67/2023-292 z 25. mája 2023 zamietol z dôvodu, že odvolanie bolo podané oneskorene.

II. Argumentácia sťažovateľky

21. Podstatou argumentácie sťažovateľky je to, že podľa jej názoru napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a zjavne neodôvodnené.

22. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 26/2021-147 z 15. decembra 2021 rozhodol, a to bez akejkoľvek procesnej aktivity sťažovateľky, ktorej žiadne písomnosti, predvolanie na pojednávanie a ani rozsudok vo veci samej doručené neboli. Toto pochybenie neskúmal a neodstránil ani odvolací súd, ktorý odvolanie sťažovateľky ako jediný zákonný prostriedok ochrany spolu s podanou žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty odmietol.

23. Sťažovateľka ihneď, ako sa o právoplatnosti rozsudku okresného súdu dozvedela, nahliadla do súdneho spisu a v lehote stanovenej zákonom podala žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, s ktorou spojila aj zmeškaný úkon. Žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty sťažovateľka odôvodnila s poukazom na dlhodobú nefunkčnosť, a nie možný riadny prístup do elektronickej schránky, kde jej súd doručoval písomnosti v konaní. Sťažovateľka tento problém opakovane riešila, a to aj v čase, keď prebiehalo súdne konanie vo veci žalobcu vedené pod sp. zn. 25 C 26/2021, o čom svedčí potvrdenie informačného technika, ktoré bolo súdu predložené.

24. Keďže sťažovateľka nemohla nadobudnúť vedomosť o tom, že jej boli listiny zo súdu v konaní sp. zn. 25 C 26/2021 doručované do elektronickej schránky, a sám žalobca účelovo ani túto skutočnosť v inom, podľa názoru sťažovateľky zhodnom prebiehajúcim súdnym konaní neuviedol, sťažovateľka ani nemala riadne doručené rozhodnutie vo veci samej, a teda nemohla podať riadny opravný prostriedok.

25. Javí sa ako nie spravodlivé, že odvolací súd sa už v ďalšom konaní ani len okrajovo nezaoberá dôvodmi, pre ktoré bolo odvolanie podané po lehote, a už vôbec nezohľadňuje nezákonný procesný postup.

26. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že ešte pred podaním tejto sťažnosti v rámci bránenia svojich práv a na účely preskúmania nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie s využitím mimoriadnych opravných prostriedkov podala na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023, ktorým nebolo žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty vyhovené, a tomu predchádzajúcemu postupu a tomuto podnetu nebolo vyhovené.

27. Ku dňu podania tejto sťažnosti súčasne sťažovateľka podala aj dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 9 Co 67/2023-292 z 25. mája 2023 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 25 C 26/2021-147 z 15. decembra 2021 v spojení s opravným uznesením z 21. februára 2022 a v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 25 C 26/2021-282 z 5. apríla 2023, o ktorom nebolo rozhodnuté.

28. Nemožnosť preskúmania argumentov podaného odvolania, ktoré bezprostredne nadväzujú na žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, je možné považovať nielen za prísne formalistickú, ale tiež za postup majúci charakter odopretia práva a prístupu k spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

29. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

30. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľka namieta, že napadnutými rozhodnutiami boli porušené jej označené práva. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľka považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že sa proti nim nemohla účinne brániť.

31. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti na základe skutočností uvedených samotnou sťažovateľkou zistil, že rovnaké rozhodnutia sťažovateľka súdežne napadla aj v dovolacom konaní, teda sama si zvolila tento procesný postup.

32. Sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o tej istej veci mali súdežne rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Vzhľadom na to, že právomoc najvyššieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné.

33. Podanie dovolania sťažovateľkou proti napadnutým rozhodnutiam bráni ústavnému súdu v preskúmaní napadnutých rozhodnutí v zmysle princípu subsidiarity. Súbežné podanie dovolania a ústavnej sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľky vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je oprávnený rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

34. Ústavný súd len pripomína, že nie je jeho kompetenciou ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti predpovedať rozhodnutie najvyššieho súdu týkajúce sa dovolania sťažovateľky vo vzťahu k jeho prípustnosti, resp. neprípustnosti (o tom v konečnom dôsledku môže rozhodnúť iba najvyšší súd v dovolacom konaní, pozn.). Využitie všetkých prípustných opravných prostriedkov je však v súlade s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde jednou zo základných podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutné pre prípadný zásah zo strany ústavného súdu.

35. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale primárne všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol podanú ústavnú sťažnosť ako celok podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

36. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu